

KAKO RAVNATI IN OMEJITI GIBANJE GOVEDA, OVAC IN KOZ

Kadar z govedom, ovci ali kozami (poznanimi kot prežvekovalci) ravnate nepravilno, jih lahko vznemirite ali celo poškodujete. Ob tem lahko ogrozite tudi sebe in druge oskrbovalce. Njihovo meso bo slabše kakovosti. Ti nasveti vam bodo pomagali prežvekovalce premikati učinkovito.

S prežvekovalci lahko ravnajo oziroma jih premikajo samo delavci s potrdilom o usposobljenosti.

O GOVEDU, OVCAH IN KOZAH

- ✦ Biki, ovni in kozli so lahko nepredvidljivi
- ✦ Vsaka krava, ovca ali koza se lahko vede drugače
- ✦ **Všeč jim je:** dobro osvetljeni prostori
- ✦ **Ni jim všeč:** bleščeče ali zelo svetle luči, tema, sence, odsevi, ovire, ostri ovinki, nenaden hrup/gibanje, biti izoliran/potisnjen v kot/priganjan, drseča tla

ZAPOMNITE SI

- ✦ Če prežvekovalca ne morete premakniti brez povzročanja bolečine, **ga ne smete premikati**
- ✦ Skupino živali **ohranjajte skupaj** – razen ob poizkusu omejitve gibanja

PREMIKANJE V SKUPINAH

- ✦ Prežvekovalce premikajte v skupinah od 4 do 6 odraslih živali
- ✦ Mlade prežvekovalce premikajte v skupinah od 15 do 20

MORATE

- ✦ Ovce in koze pustite hoditi drugo zraven druge
- ✦ Ohranjajte pot spredaj prosto
- ✦ Ohranjajte pot dobro osvetljeno, vendar luči ne usmerjajte neposredno v prežvekovalce
- ✦ Uporabljajte zastavice, plastične palice, ropotulje

NE SMETE

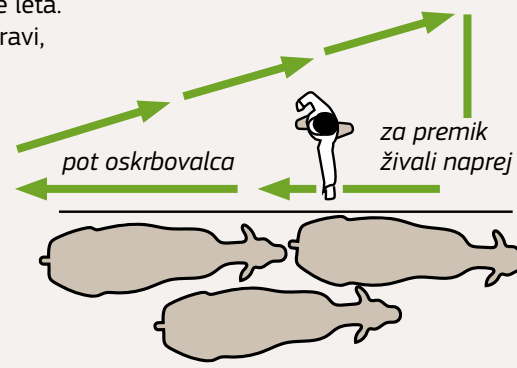
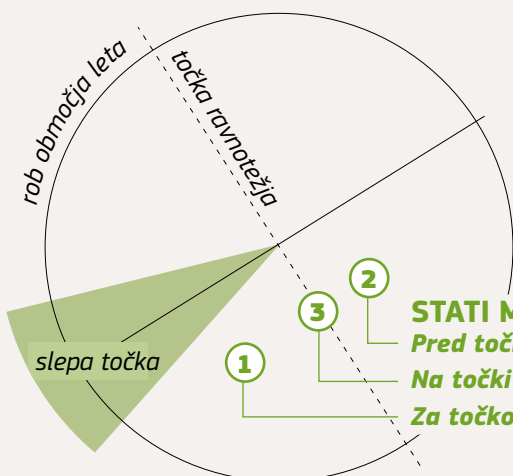
- ✦ Udariti/brcati prežvekovalcev
- ✦ Obremenjevati občutljivih delov telesa
- ✦ Živali dvigovati za glavo, ušesa, noge, kožuh, rep
- ✦ Zvijati/mečkati repa
- ✦ Živali držati za oči
- ✦ Ravnati z živaljo na način, ki bi jo lahko poškodoval

UPORABLJAJTE OBMOČJE LETA

Območje okoli krave, ovce ali koze imenujemo območje leta. Ko vstopite v to območje se žival premika. Za pomoč kravi, ovci ali kozi pri hoji, lahko uporabite **točko ravnotežja** (ponavadi pri ramenih), pri tem pa morate stati na ustrezni oddaljenosti od živali. **Premikajte se počasi.** Žival morate biti zmožni premakniti brez udarcev.

STATI MORATE:

- Pred točko ravnotežja,** da se žival premakne nazaj
- Na točki ravnotežja,** da se žival ustavi
- Za točko ravnotežja,** da se žival premakne naprej

Nosite temna oblačila

KAKO OMEJITI GIBANJE PREŽVEKOVALCEV

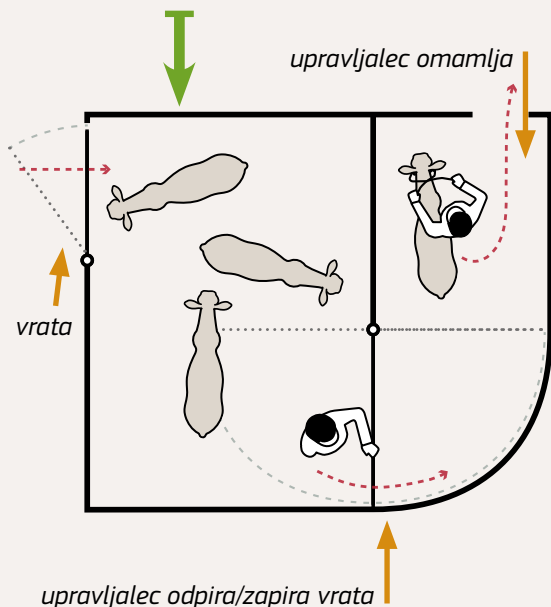
Če pravilno omejite gibanje kravi, ovci ali kozi, **sta lahko omamljanje in izkrvavitev bolj učinkovita, kar živalim prepreči doživljanje nepotrebnega trpljenja**. Sledite tem napotkom v izogib povzročanju bolečine živalim pred zakolom.

ZDROBITVENA ALI OZKA OGRADA (GOVEDO)

- ✦ Omeji eno samo kravo
- ✦ Omogoča **lahak dostop do kravje glave**

OGRADA ZA OMAMLJANJE (OVCE/KOZE)

- ✦ V ogradi za omamljanje **delajte s še enim ali dvema oskrbovalcema** (v idealnih razmerah bosta oskrbovalca dva)
- ✦ Pripeljite manjšo skupino ovac ali koz skozi vrata, ter jih zaprite za njimi
- ✦ Omogočite približno **1,2 m² na ovco ali kozo**
- ✦ Nadaljnje omejevanje gibanja ni potrebno

POSAMIČNI OMEJITVENI BOKS (ODRASLO GOVEDO/OVCE/KOZE)

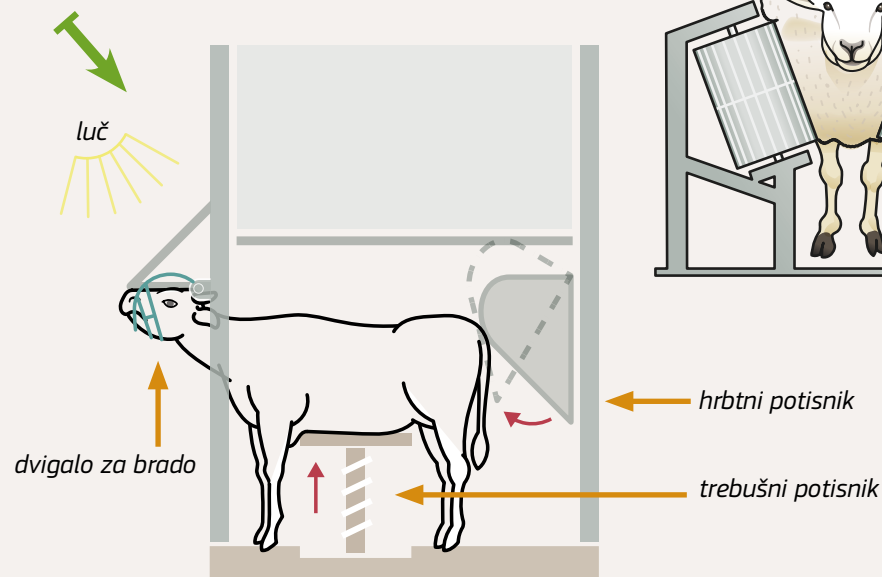
- ✦ Ena žival hkrati
- ✦ Prepreči stoječi živali obračanje
- ✦ Prilagodite velikosti živali
- ✦ Zaustavi obračanje živali

Živali morajo **vstopiti samostojno**, brez potiskanja ali udarcev. Zato:

- ✦ boks mora biti **dobro osvetljen**, brez odsevnih snovi
- ✦ tla morajo izgledati tako kot tla izven boksa
- ✦ vrata morajo biti dovolj **velika, da gre žival** z lahkoto skozi
- ✦ boks ne sme izgledati kot slepa ulica – **prostor onkraj boksa mora biti viden** od vrat
- ✦ upravljalet mora ostati **izven vidnega pogla** na nasprotnem koncu

Nekateri boksi imajo hrbtne/bočne/trebušne potisnike za omejitev gibanja. Med aktiviranjem ne povzročajte velike obremenitve.

Boksi imajo lahko dvigalo za brado in vratni jarm za omejevanje gibanja glave. Ko je glava omejena, lahko hrbtni potisnik izpustite.

NIKOLI NE OMEJUJTE GIBANJA Z

- ✦ obežanjem/dvigovanjem ob zavesti
- ✦ vpenjanjem/zavezovanjem nog
- ✦ prerezovanjem hrbtenjače
- ✦ imobiliziranjem z električnim šokom

TRANSPORTNI SISTEM (GOVEDO/KOZE/TELETA)

- ✦ Je avtomatiziran in redko zahteva ročno upravljanje z živaljo
- ✦ Omejuje gibanje živali vedno bolj med pomikanjem proti omamljanju
- ✦ **Vsako kravo, ovco ali kozo morate premakniti na stopalo tekočega traku**, po možnosti v skupini, da ostanejo mirne
- ✦ **Pustite dovolj prostora**, da glava ene živali ne počiva na hrbtu druge

